

habolus um

Nagy Meltóságú, Meltóságos, Fő Tisztelendő, Tisztelendő, Tekintetes, Nemes, Nemzetes
és Vitézlő Rendei!

Kedres Hazánk virágzása biztosítása végett, Törvény által rendelt e jelen Ország Gyűlésére, a mi várakozásink is Kerületünk törvényes elszerveztetése, 's köz boldogságunk alapítása tekintetéből függésztve lévén; a midőn Ország Gyűlési Követinktől, kiknek e részben erányos Utasítást adánk, úgy értesítettünk, hogy az Ország némely Ttes. Nemes Törvényhatósági Kerületünket illetőleg, Követiknek oly Utasítást adtak, mely szerint a Rendszerez munkálatok sorában, minket érdeklő Törvény-Javallatokat elfogadva, magokat azok mellett kinyilatkoztatni köteleztetnek: méltó félelem foglal el bennünket az eránt, hogy a Törvényhozó Test képviselő Tagjai, kimért utasítások által megkötötve, sérelmünk orvoslásától, bár köz tanácskozás után azokat méltóknak, alaposoknak látnák is, jöttévi segedelmeket megvonandják.

A képviselői szavazás illetően meghatározásából Kerületünk Jussaira hárulandó káros következtetésekért, a mennyiben azt a szükséges felvilágosítások közlésével, eleve elhárítani elméletünk, a legméltóbb váddal lennének mind ön magunk, mind maradékunk által terhelendő, ha most, a míg még nem késő, az Országos Tanácskozásnak Kerületünk sorsát érdeklő Cikkelyekre éréséig engedett idő-közt, az Ország Törvényhatóságának Jussaink, 's azokonn ejtett sérelmek felől való értesítésére használni, 's Őket a végett, hogyfezen Törvényes Fejedelméhez, Hazájához mindenkor hív, a köz-jóért mind vagyonával, mind vérével áldozni kész Társaságot alkotandó bőszt Törvények által minden ingadozás, önkény — vagy a Törvényen kívül akarmely más befojás ellen bátorságosítani méltóztassanak, alázatos buzgósággal megkérni késnénk.

Bátorkodunk azért Törvényes létünk, 's fennmaradásunk eszközlésére vezérő, e szent céltől lelkesítettetve Excellentiátokat, Nagyságtokat, 's az Urakat az Ország Rendei elébe, a Törvénykezési Rendszerez munka vizsgálata alkalmával terjesztendő észrevételink, 's kívánsatink rövid előterjesztése mellett legalázatosabban megkérni, hogy a mennyiben azokat igazságosoknak találándják hegyes figyelmökre méltatni, hathatos pártfogások alá venni, egyszersmind pedig Ország Gyűlési Követeiknek Ügyünk eránt oly utasítást adni méltóztassanak, mely szerint, a midőn Követeink által kérésünk támogatására, az Ország előtt előterjesztendő Ok-Leveleinkből, annak mind igazságát, mind pedig mások Jussai sérelme nélküli kivihetését állatlandják, feloldoztatván a Redactio pártolása köteleességétől, a kifejtendő legcélelányosbb Törvény Javallat elfogadására, és előmozdítására tehetősek legyenek.

Állanak pedig alázatos észrevételink, 's előadandó kívánsatink a következőkben:

A Törvényszékek elrendeléséről az Országos Küldöttség által Javallatba tett X-dik Törvény Cikkely 1-ső Szakaszsa azt tartja: „Hogy a Jász, Kun, 's Hajdú Kerületekben mindenféle Polgári Perek, ezentúl is a Helybeli Tanácsok mint első Bírak előtt fognak indíttatni, 's elítéltetni, onnan fellyebbvitel útján a Kerületi Törvényszékek, innen pedig Törvény esetében a Nádori Ítélszék elibe vitetendők.“

Ezen Törvény Javallat, a mennyiben a Hajdúk appellált Pöreit a rendes Bíróságtól, a Felsőes Curiától elvonván, a Nádori Bíróság alá hárítja, elibe vág ezen Kerület általános elszerveztetésének, mely csak akkor fog Országos tanácskozás alá jönni, a midőn a sor a Publico Politicum munkálatra kerülend. Minthogy pedig sem az igazsággal, sem a Hajdú Városok Jussai épségben tartásával össze nem férhet, hogy ily következtetésekkel terhes rendelkezés, azoknak kihallgattatásokon kívül így előlegesen tétessen, 's a fennforgó sérelem orvoslása útja tőlök előre elzárattasson; azt meg ezen Kerület bár forrón óhajlja is, de nem reménylheti, hogy a már felállított sorozás ellenére, az ötöt illető Publico Politicumbeli kérdések kivevőleg Tanácskozás alá terjesztessenek, 's a Törvénykezési Rendszabások az ekképpen felállítandó alapokra építtessenek, esedezik ezen sérelmet elháríttatni, az érdeklött Törvény Cikkelynek oly formán leendő változtatása által, „hogy a Hajdú Városiak appellált Ügyeik a Kerületi Törvényszékről, a Törvény esetében az illető Törvényszékek eleibe vitessenek.“ — Ezen óvakodó kitétel által tellyességgel nem korlátoltatik a Törvényhozó Testnek, elrendeltetésünk eránt, annak idejében kihallgattatásunk után gyakorlandó Jussa; sorsunk pedig azon sérelemtől, melly ily fontos kérdésnek közbeszóllólagos eldöntéséből reánk áradna, ment marad.

Hogy pedig ezen sérelmünk valóságos, és annak elhárítására célzó kérelmünk Törvényes, kitűnik a következők összevetéséből.

Az 1792: 67-dik Törvény Cikkely értelmében, 's önnön magának a Publico Politicumokban munkálódott Országos Küldöttségnek elesmérése szerint is, e helyben és úton a külön adózó Kerületek kiváltságaiának, 's Jussaiknak kérdése fenn nem foroghat, hanem egyedül csak azoknak jelenleges használások szerénti elszerveztetések jöhet szóba: 's még is ezen felállított elv ellenére, az Országos Küldöttség, a Hajdúk birtoka 's Jussaik természetének vizsgálásába ereszkedvén, azokból olyan tételeket von ki, melyek e szerveztetési munkának célján túl vágván, a Hajdú Városok sérelmeit orvoslás helyett újabb sérelemmel tetézik.

Az állíttatik ugyanis e munkában fel: hogy mivel a Hajdúk Jóságai Közönség részére, 's mind két Nemre adódtak: mivel továbbá a magvaszakadt Jóságokban nem a Fiscus, hanem a Közönség örökösül: mivel régre, ezen birtok adó terhével van érdekelve — ezért a Hajdú birtokosok közt fejenkénti tős, gyökeres Jussok ritalása elő sem fordulhat.

Ha összefér a jelen Ország Gyűlése munkálatinak céljával, megbizonyíthatjuk mi azt előadandó Ok-Leveleink által, hogy a Hajdúk, törvényes beiktatással örökösített Adomány-Leveleik mellett, valamint személyes megnemesíttetést, úgy fejenkénti Nemesi birtokot is nyertek, a nyert birtok mindjárt a Törvényes igtatáskor közöttök felosztott, 's most is a szerint használtatik, későbbben pedig, a közönséges haszonvételbeli arány közöttök behozattatván, annak külsául ugyantsak ezen karddal nyert, hardra jutott Telkek használtattak. — A magvaszakadt Jóságok örökösödéséből vont nehézségre elégnék tartjuk azt felelni, hogy a Fiscus örökösödését, valamint a Törvény sehol ki nem zárta, úgy mi soha nem gátoltuk, 's ha a Fiscus Jussával nem élt, az, nem mi miattunk történt. Megvilágosíthatjuk végre a fellyebbi viszontagos idők történeti rajzából, az adónak birtokainkra miképpen történt behozását, 's azt, hogy éppen ez maga az a sérelem, mellynek orvoslását míg a Nemesi Jussok sértetlensége felől, a Törvény 's Hazai alkotmány kezeskedhetnek, telyes Jussal kívánhatnánk; 's ezen próbákra épített

okoskodásunk által méltó reménységünk volna a Hajdúk gyökeres Jussát megtagadó elv megerősítésére. De a fellyebb érdeklött Törvény e vitatásba ereszkedéstől minket is elzárván, midőn egyedül csak szabadságunk jelenleges használásából való okoskodásra szorítottunk, kénytelenek vagyunk megelégedni annak felmutatásával, hogy a birtokos Nemes Hajdúk a magok karddal nyert Jóságait mindenkor olyan Nemesi Jussal bírták, azokat idegenektől éppen azon a törvényes úton szerezték vissza, s azoknak megtartásában azon óltalom eszközökkel éltek a 79: 1647. értelmében, s élnek ma is, mellyekkel az Ország több Nemesei élnek: a mint ezt Leveles Tárunkban lévő több számtan tősz, gyökeres Jussok felett folytatott, a felséges Curia előtt is megfordult, s annak törvényes Ítéletivel bevégzett Pörök bebizonyítják.

Ekképpen nyilván sérelmünk folyván ezen alaphól, mely a kérdésbenforgó Törvény Javallatban reánk nézve felállítatik, világos, hogy az ezen elvből következtetett rendelkezések is Jussainknak meg annyi sérelmei. Sérelem különösen az, hogy a törvényes Ügyeinkbeni fő bírósok az Ország rendes fő Törvényszékeitől elvonattatván, a Náadori Ítélszék elibe hárítottatik, az Országos Küldöttség által felállított azon három okoknál fogva, mivel a Náador Kormányát mi magunk kértük; mivel ezen Kerületek igazgatásbeli egyformaságát, egyedül a Kormányának egy kézbe adásával lehet eszközölni; s mivel végre a szövényes Királyi Biztosságoktól, csak ez úton lehet ezt a Kerületet megmenteni.

Az első a mi illeti: Igaz, hogy ez a Kerület, az 1807-iki Ország Gyűlése előtt, önmön maga esedezett a Náador Ispány fő kormányozóságaért, a mint ez az érdeklött Ország Gyűlése Jegyzőkönyvéből kitetszik, s ezért, mint boldogságának, s csendességének állandó zálogáért esedezni most sem szűnik: De valamint akkor, úgy most is az 1807-iki Ország Gyűlés XLIII-ik Ülése Írományi szerént: „Salva quoad reliqua Consilii R. L. H. in politicis directione et dispositione, in Juridicis vero Curiae Regiae Judicatu.

A második a mi illeti: Úgy vagyunk meggyőződve, hogy a midőn Jussaink sérelme, s szabadságunk használása megháborítása jön kérdésbe, a Jászokkal, s Kunokkal czélba vett egy alakítás, melly eddigi Jussainkkal való éleستől fosztand meg bennünket, csak mellékes tekintet érdemelhet; annyival inkább, mivel a reánk nézve Javallatba hozott Törvény Czikkelyben csakugyan több rendű olyan különbözések találtatnak, mellyek a Kunok s Jászok Rendszerétől eltávoznak, s még is a Kormányának egy kézbe adását nem gátolják.

Végre a 3-ikra nézve. Ha érdemesnek ítélné a Törvényhozó Test, az ezen Kerületben munkálkodott Királyi Biztosságok Írományit megtekinteni, mellyek, bátran állíthatjuk, kebelünkben különböző nézetekből indulván ki, s most egy, majd más érdekektől vezéreltetvén, a zavart nem annyira igazíták, mint szaporíták, elegendő meggyőződést fog azokból meríthetni, hogy a panaszokra, mellyek a Királyi biztosságok küldésére alkalmul szolgáltak, a mi Törvénykezési Rendszerünk, s jelesül az, hogy Appellata útján Ügyeink a Curia Ítéletétől függtek, soha okot nem adott. —

Fenn maradván tehát, s Törvénnyel is elhatároztatni kérettetvén, a Náadornak, mint Fő Kormányozónak, reánk nézve igazgatási, s a Törvények bétöltésére vezérlő felelgyázási tellyes Jussa, esedezünk az Ország pártfogásáért az eránt, hogy Ügyeink valamint eddig, úgy ezentúl is a Törvény esetében Appellata útján a Felséges Curia bírósokdása alatt maradjanak.

A mi már a törvénykezési munkálatnak a Hajdú Városokat, s ezeknek Nemes és Hajdú Lakosait érdeklő több részét illeti: Ha az általunk előre botosított elvek, s nézetek jóváhagyást nyervén, elfogadtatnak, önként fog azokból fojni, hogy a Hajdúknak mind birtokoknak, mind személyeiknek nem másként, mint Nemesieknek tekinteni kellettven, azon Törvényeknek, mellyek az Ország több Nemessaire nézve hozattatni fognak, Ő reájok is kiterjeszteni, s mind javaikat, mind személyeiket azok szerént ítélni, igazgatni szükséges: annyival inkább, mivel a törvényes régi szokás e részben is mellettek áll: folytatnak ugyanis, mint fellyebb érdekelve vála, egymás között gyökeres Jussokat, Ősiséget, Praejudiciumot vitató Pöröket, azokban oppositioval élnek, 32 esztendőkkel praescribálnak, Törvényes foglalással elvesztett Jóságait, mint Bírói, s akármikor kiváltható zálogok tekintetnek.

A midőn azért Excellentiátoknak, Nagyságtoknak, s az Uraknak Ügyünk hathatós pártfogásáért, s Követjeiknek az előadottak értelmében leendő Utasításáért ismét meg ismét alázatosan esedezünk, Kegyessegekbe, s betses Jóvóltokba ajánlottak, a legalázatosabb tisztelettel maradtunk

Excellentiátoknak, Nagyságtoknak, s az Uraknak

alázatos szolgái

Költ az 1833-dik Esztendő. Kisaszszony Hava 3-dikán,
Böszörmény Várossában tartatott Köz Gyűlésünkből.

KNY-19-01733

